

LEDENNIEUWSBRIEF PRINJESJESDAG

Kabinet maakt juiste keuzes in Miljoenennota 2012

De ondernemingsorganisaties MKB-Nederland, VNO-NCW en LTO Nederland zijn verheugd dat het kabinet ook in zijn plannen voor 2012 kiest voor een sterk bedrijfsleven als motor voor innovatie, duurzaamheid en welvaart. Het kabinet wil onze economie de top-5 van de wereld binnenloodsen. Dat moet gebeuren in internationaal zeer zwaar economisch weer, door goed beleid en een doorslaggevende rol voor bedrijven.

De keus van het kabinet om de euro te blijven steunen is verstandig. Er zijn grote Nederlandse export- en investeringsbelangen in het geding, die hard geraakt zullen worden als de euro en Europa uiteenvallen. Het brengt bovendien een schok op de financiële markten te weeg, met grote chaos tot gevolg. Terecht staat een gedwongen gezondmaking van de slecht presterende economieën van een aantal lidstaten voorop. Het wegvallende vertrouwen van consumenten en ondernemers kan worden gekeerd wanneer op Europees niveau de voorzet van het Nederlandse kabinet voor versterking van de financiële en economische discipline wordt omarmd.

De lasten voor bedrijven blijven in deze kabinetsperiode gelijk aan wat in het regeerakkoord was afgesproken. Er komt een belangrijk pakket maatregelen dat innovatief (mkb-)ondernemerschap stimuleert, oplopend naar 2 miljard euro per jaar zoals vermeld in de eerder deze week gepresenteerde bedrijfslevenbrief. De overheid heeft ervoor gekozen om onder leiding van bedrijven samen met onderwijs en onderzoek zich sterker dan ooit in te zetten voor een economie die zijn geld kan blijven verdienen. Dat is zonder meer positief en biedt uitzicht op de door het kabinet beoogde plaats in de economische top-5 van de wereld.

Het kabinet zet grote stappen om de belastingheffing te vereenvoudigen door veel kleine heffingen te schrappen. Zo verdwijnen onder andere de verpakkingenbelasting en de grondwaterbelasting. Ondernemers hoeven vanaf 2013 niet langer de heffing voor de Kamers van Koophandel te betalen, wat veel ergernis bij ondernemers wegneemt.

De ondernemingsorganisaties zijn tegen de invoering van een bankenbelasting, die de kredietruimte voor bedrijven vermindert. Verder vinden ze dat nog deze kabinetperiode de winstbelasting verder omlaag moet. Het kabinet moet de in het Regeerakkoord vastgelegde afspraak nakomen dat de opbrengst van verbreding van de grondslag hiervoor wordt aangewend. Het bedrijfsleven verwacht hier nog nadere voorstellen voor van het kabinet.

Macro Economische Verkenning

Herstel onder druk door eurocrisis

Het herstel uit de crisis zal trager verlopen dan velen voor de zomer nog verwachtten. De groeiramingen voor de wereldeconomie en vooral die van de hoogontwikkelde economieën zijn naar beneden aangepast. Het toch al broze herstel staat bovendien onder druk door de al maanden voortdurende staatsschuldcrisis in het eurogebied en de onmacht om de crisis binnen de Economische en Monetaire Unie met vertrouwenwekkende maatregelen te herstellen. De flink tegenvallende groei van de economie van onder andere de Verenigde Staten en de Eurozone gecombineerd met de hoge schulden van veel overheden leiden tot een verlies aan vertrouwen in doorzettend herstel en bemoeilijken het vermogen van landen om de schulden op een houdbaar niveau terug te brengen.

De groei van de wereldhandel zakt de tweede helft van dit jaar terug naar een (flink) lager tempo dan de jaren voor de crisis. Ook het economisch beeld voor Europa blijkt minder positief te zijn dan voor de zomer nog werd verwacht. We moeten rekening houden met een zeer geringe groei in de tweede helft 2011. Herstel wordt pas verwacht in de loop van 2012. Voor de eurozone zal de groei volgend jaar op een magere 1 procent uitkomen. Daardoor zullen de begrotingstekorten van de eurolanden maar mondjesmaat dalen en de staatsschuldquotes (dus) verder oplopen.

Volgens het Centraal Plan Bureau zal de groei van de Nederlandse economie dit jaar uitkomen op 1,5 procent en in 2012 op 1 procent. Dat is rond het Europees gemiddelde. In het laatste kwartaal van 2010 en het eerste kwartaal van 2011 groeide onze economie nog met gemiddeld 2,6 procent ten opzichte van een jaar eerder. Dat was ruim boven de trendgroei, die in de jaren voor de economische crisis gemiddeld rond 2 procent lag. Het recente realisatiecijfer voor het tweede kwartaal van slechts plus 0,1 procent laat zien dat de groei van kwartaal op kwartaal bijna tot stilstand is gekomen.

De economische groei van 1,5 procent waar we dit jaar desondanks op uitkomen, is voor een groot deel gerealiseerd door de overloop van vorig jaar en de toename in het eerste kwartaal. Debet aan onze groeiterugval is met name de vermindering van de groei van de voor ons relevante wereldhandel.

Consumenten zullen ook volgend jaar nauwelijks een bijdrage leveren aan de groei. De Nederlandse economie blijft sterk afhankelijk van vooral de export. Een positief teken is dat de bedrijfsinvesteringen dit jaar wel meer gaan bijdragen aan de groei en dat ook volgend jaar in beperkte mate zullen doen. De bijdrage van de overheid aan de groei valt weg door het aflopen van het stimuleringspakket en door bezuinigingen.

Totale economie

<i>Volumegroei %</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
BBP	1,7	1½	1
Particuliere consumptie	0,4	0	¼
Bedrijfsinvesteringen	-1,4	9¼	3¼
Uitvoer	12,8	6½	3¾

Werkgelegenheid

De werkgelegenheid in de marktsector is sinds de crisis nog niet gegroeid en zal naar verwachting dit en volgend jaar nog verder afnemen. Daar komt de afnemende werkgelegenheid bij de overheid bij.

Hoewel aan de daling van de werkloosheid een einde komt, blijft de werkloosheid op een laag niveau en het werkgelegenheidsverlies beperkt. Dat laatste is ook terug te zien in de afvlakkende arbeidsproductiviteitsgroei. Bedrijven blijven geneigd mensen vast te houden zolang dat mogelijk is.

Marktsector

<i>mutatie %</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Productie	1	2¼	1
Werkgelegenheid (werkzame beroepsbevolking)	-1,6	-½	-¼
Arbeidsproductiviteit	2,9	3	1¼

Koopkracht

2012 zal voor het derde opeenvolgende jaar een koopkrachtverslechtering te zien geven. Die is geheel het gevolg van kabinetsbeleid. De contractloonstijging houdt de inflatie immers bij: de reële loonstijging is nul. Door verzwaring van lasten leveren burgers 1 procent aan koopkracht in. Het is een veelheid aan maatregelen die de koopkracht negatief beïnvloeden. Behalve een iets hogere zorgpremie voor alle burgers zijn dat vooral maatregelen die specifieke groepen treffen, zoals aanpassingen van de huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag. Uit de doorrekening van het regeerakkoord bleek al dat 2012 het moeilijkste jaar voor de koopkracht zou worden. De inflatie zal overigens iets lager uitvallen dan eerder gedacht door de lagere economische groei. De verwachte contractloonstijging voor volgend jaar – 2 procent - is lager dan eerder was aangenomen (2,5 procent). De totale loonsom per werknemer neemt met 3,5 procent toe door een voortgaande incidentele loonstijging en een stijging van sociale werkgeverslasten. Dit komt door verhoging van de premies werknemersverzekeringen (vooral WW-premies van de sectorpremies) en de inkomensafhankelijke Zvw-premie.

Lonen, inflatie en koopkracht

<i>%</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Cao's marktsector	1	1½	2
totale loonsom marktsector	1½	3¼	3½
Inflatie	1,3	2¼	2
koopkracht huishoudens	-0,4	-1	-1

Winstgevendheid

De winstgevendheid van het Nederlandse bedrijfsleven (excl. financiële sector) verslechtert. De arbeids-inkomensquote (het deel van de toegevoegde waarde bedrijven dat naar de werknemers gaat) zal volgend jaar iets stijgen, waardoor het uitkomt op het niveau van voor de crisis.

Winstgevendheid

	2010	2011	2012
Arbeidsinkomensquote	78,7	78 ³ / ₄	79 ¹ / ₄
Winstquote (excl. financiële sector)	7,8	8 ¹ / ₄	7 ¹ / ₂

Begrotingstekort en staatsschuld

Het begrotingstekort zal volgend jaar net onder de 3 procent uitkomen. Het valt daarmee hoger uit dan eerder verwacht. Met een daling van 1 á 1,5 procent van het bbp volgend jaar, mede gebaseerd op doorvoering van de gepande bezuinigingen, voldoet Nederland ook aan de Brusselse afspraken voor landen met buitensporige tekorten om het begrotingstekort jaarlijks met 0,75 procent bbp te laten dalen.

De staatsschuld zal als percentage van het bbp wel verder oplopen als gevolg van het begrotingstekort.

Overheidsfinanciën

% bbp	2010	2011	2012
Begrotingstekort	-5,1	-4,2	-2,9
Overheidsschuld	62,9	64,6	65,6

Euroschulden crisis

Het economische herstel staat onder grote druk door nieuwe onzekerheden op de financiële markten. De eurozone gaat van noodmaatregel naar noodmaatregel om de landen met een geringere kredietwaardigheid en (daarmee) de euro overeind te houden. De op 21 juli jl. getroffen maatregelen hebben niet de ontvangst gekregen waarop was gehoopt.

Minister-president Rutte heeft in september in een brief het belang van de Europese interne markt en de euro voor Nederland nog eens benadrukt. Hij geeft daarin ook aan welke maatregelen nu nodig zijn en welke structurele aanpak het kabinet voor ogen heeft, die aangrijpt bij de kern van het probleem, te weten het versterken van begrotingsdiscipline en het stringent handhaven van regels. Het kabinet wil dat landen in de eurozone die zich niet aan de gezamenlijke begrotingsafspraken houden, harder worden aangepakt. Als landen zich niet aan afspraken houden, moet hen dat worden afgedwongen. Dat kan onder meer door zwaardere, meer automatische sancties, onafhankelijk toezicht door een commissaris voor begrotingsdiscipline, het onder curatele stellen van landen en eventueel het ontnemen van stemrecht.

Economisch & fiscaal beleid

De oplopende staatsschuld heeft tot gevolg dat het kabinet veel minder of geen ruimte heeft om opnieuw stimuleringsbeleid te voeren om het risico op een mogelijke nieuwe recessie het hoofd te bieden. Dat beklemt des te meer dat het groeibevorderende economische structuurbeleid met onverminderde kracht moet worden voortgezet.

Vorige week (13 september) heeft het kabinet al zijn bedrijfslevenbeleid voor de komende jaren gepresenteerd. Het nieuwe beleid betekent minder subsidies in ruil voor lagere belastingen, minder en eenvoudiger regels, ruimere toegang tot bedrijfsfinanciering, betere

benutting van de kennisinfrastructuur door het bedrijfsleven en een betere aansluiting van fiscaliteit, onderwijs en diplomatie op de behoefte van het bedrijfsleven.

Lasten bedrijfsleven

Het kabinet zal de extra lastenstijging die volgend jaar op het bedrijfsleven afkomt compenseren; deels in 2012 en deels in 2013. Het kabinet heeft de overdrachtsbelasting tijdelijk verlaagd. Dat is een goede maatregel om de woningmarkt weer vlot te trekken en de bouw en aanverwante sectoren perspectief te bieden. De maatregel wordt echter voor een deel tijdelijk gefinancierd door hogere lasten voor het bedrijfsleven, waaronder een nieuwe bankenbelasting (300 miljoen).

- Verschillende kleine belastingen worden in 2012 of 2013 afgeschaft, oplopend tot een bedrag van 850 miljoen euro. In 2012 verdwijnen al de grondwaterbelasting en de afvalstoffenbelasting (250 miljoen euro). Een jaar later volgt onder meer de verpakkingenbelasting.
- Ten opzichte van het Regeerakkoord voorziet het kabinet voor 2012 een stijging van de WW-premie, de werkgeversbijdrage kinderopvang en de zorgpremie; bij elkaar opgeteld een lastenverzwaring van ruim 1,5 miljard euro. Deze lasten zullen conform afspraken worden gecompenseerd via onder meer verlaging van de Aof-premie voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering en verlenging van de inlooperperiode om tekorten in sectorfondsen weg te werken.
- De heffing voor de Kamer van Koophandel verdwijnt in 2013. De KvK-heffing kostte ondernemers in totaal 160 miljoen euro per jaar. De taken van de Kamers van Koophandel worden ondergebracht in Ondernemerspleinen.
- Er komt extra geld om de zelfstandigenaftrek te verhogen en tegelijk meer te richten op winst maken.
- De werkkostenregeling wordt verruimd en vereenvoudigd. Daarvoor is 100 miljoen euro beschikbaar in 2013.
- Positief is ook de al in werking getreden verlaging van de overdrachtsbelasting: een goede maatregel die beoogt de woningmarkt vlot te trekken en daarmee het (achterblijvende) herstel van de bouw en aanverwante sectoren te stimuleren.
- Grondslagverbredende maatregelen in de vennootschapsbelasting worden gecompenseerd, evenals de bankenbelasting vanaf 2013. In 2012 wordt de opbrengst van deze maatregelen aangewend voor de financiering van de overdrachtsbelasting.

Financiering bedrijfsleven

De garantieregelingen (BMKB, GO) blijven volgend jaar voldoende op peil. Zonder nader beleid zou de GO-regeling volgend jaar zijn afgelopen en het budget voor de BMKB ontoereikend zijn geweest. In het licht van de gewijzigde vooruitzichten is het verstandig om ook volgend jaar een stevig pakket overeind te houden.

Verruiming van het innovatiekrediet en een nieuw dakfonds voor participaties in particuliere participatiemaatschappijen die op hun beurt met risicokapitaal deelnemen in met name mkb-ondernemingen, zijn onderdelen van het (nieuwe) MKB Innovatiefonds met een totale omvang van 500 miljoen euro.

Innovatie

Voor innovatie komt extra geld beschikbaar. Het gaat om een totaalbedrag van 600 miljoen euro in 2015. De kern van het nieuwe bedrijfslevenbeleid is meer ruimte voor bedrijven via generieke instrumenten en minder specifieke subsidieregelingen.

Al in 2012 wordt 250 miljoen euro uitgetrokken voor een nieuwe fiscale regeling (de RDA, research & development aftrek). Vanaf 2013 is er een fiscaal pakket beschikbaar om uitbesteding aan kennisinstellingen te stimuleren door een extra aftrek, een nieuwe kenniswerkersregeling en een verruiming van de WBSO (de aftrek voor loonkosten voor speur- en ontwikkelingswerk). Het plafond van de WBSO zal op het hogere (crisis-)niveau gehandhaafd blijven. De percentages zullen wel terugvallen naar de waarden van voor de crisis (42 procent eerste schijf, 60 procent voor starters, 14 procent tweede schijf). Het innovatiekrediet en de Innovatie Prestatie Contracten (IPC's) worden verruimd. Daar staat tegenover dat een aantal subsidies zal worden afgebouwd. De innovatieprogramma's en de Technologische Top Instituten (TTI's) blijven in 2012 nog (grotendeels) bestaan. Deze activiteiten zullen na 2012 een weg moeten vinden in de innovatiecontracten die worden opgesteld in de topsectoren.

- WBSO-plafond wordt in 2012 op crisisniveau gehandhaafd, percentages weer op niveau van voor de crisis;
- Verruiming van de IPC-regeling van 19 miljoen naar 41,2 miljoen euro;
- Invoering van de RDA (aftrek voor overige kosten van R&D) in 2012 met een budget van 250 miljoen euro;
- Continuering TTI's en delen van de innovatieprogramma's in 2012; daarna moeten deze activiteiten een plaats vinden in de innovatiecontracten die zullen worden opgesteld per topsector.

Maatregelen beperking koopkrachtverlies

Het regeerakkoord voorzag al in een koopkrachtverslechtering door het beperken van verschillende inkomensafhankelijke regelingen, zoals de huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag. Ook wordt de arbeidskorting voor ouderen afgeschaft en de doorwerkbonus verlaagd. Om het koopkrachtverlies voor lagere inkomens te beperken, heeft het kabinet aanvullend nog de volgende maatregelen genomen:

- overheveling van een bedrag aan kinderbijslag naar kindgebonden budget;
- de premiegrens voor de inkomensafhankelijke Zvw gaat omhoog naar € 50.000;
- het plafond van de derde schijf in de Inkomstenbelasting gaat met 150 euro omlaag, waardoor middeninkomens eerder in het hoogste belastingtarief terechtkomen;
- verhoging van de algemene heffingskorting en de combinatiekorting voor werkende ouders.

Aanpak regeldruk

Afrekenbare doelstellingen

Een belangrijke factor voor een excellent ondernemersklimaat is verlaging van regeldruk. Dit hebben de topsectoren ook aangegeven. Het kabinet zet hierbij in op zowel minder regels (verlaging administratieve lasten en nalevingskosten, schrappen van vergunningen) als op meer gemak met regels (zoals snelle vergunningverlening, betere dienstverlening, experimenteerruimte, meer gebruikmaken van ICT en beter toezicht). Deze inzet gaat gepaard met afrekenbare doelstellingen, waaronder 25 procent administratieve lastenverlichting tot en met 2015.

Ook komt het kabinet binnenkort met de compensatieregeling nalevingskosten, zoals aangekondigd in de regeldrukbrief van 2010, waarvan het doel is dat de totale kosten van Nederlandse regelgeving voor het bedrijfsleven niet mogen stijgen. Dat is een belangrijke maatregel, die tot nu toe alleen in Groot-Brittannië navolging vond.

Ondernemers zuchten nog steeds onder de hoeveelheid regels. Het is goed dat de administratieve lasten naar beneden gaan. Doorslaggevend wordt de binnenkort door de minister van EL&I aan te kondigen spelregels dat de kosten van nieuwe regels gecompenseerd moeten worden door te schrappen in bestaande. Op die manier kan de totale hoeveelheid regels echt gekeerd worden.

Verkleining overheid

Het kabinet heeft reeds bij zijn aantreden het aantal ministeries verminderd en het ambtenarenbestand fors afgeslankt. Daarnaast zijn de ambtenarensalarissen voor twee jaar bevroren.

Het kabinet wil het aantal leden van de Eerste en de Tweede Kamer verminderen en komt met voorstellen om het aantal bestuurders bij gemeenten, provincies en waterschappen te verlagen.

In 2012 wordt de tijdens de economische crisis uitgeschakelde koppeling van het Gemeentefonds en het Provinciefonds aan de rijksuitgaven heringevoerd. Stijgen de rijksuitgaven, dan stijgen de fondsen; dalen de uitgaven, dan geldt dit ook voor de fondsen.

Aanbesteden

De Tweede Kamer heeft de behandeling van de Aanbestedingswet voor onbepaalde tijd uitgesteld. De nieuwe wet legt (onder meer) disproportionele contractvoorwaarden en het clusteren van opdrachten aan banden en verlicht de administratieve lasten voor ondernemers.

De overheid wil een efficiencyslag maken door centralisering van de inkoop via Binnenlandse Zaken.

MKB-Nederland en VNO-NCW dringen aan op een spoedige behandeling van de Aanbestedingswet in de Tweede Kamer. Er wordt al veel te lang over de wet gediscussieerd, terwijl de problemen in de praktijk voortduren.

Onderwijs

Hoger onderwijs en wetenschap

In het hoger onderwijs worden de eerste stappen gezet in de uitvoering van de strategische nota. Met ingang van het collegejaar 2012-2013 wordt de langstudeermaatregel ingevoerd, waardoor een verschuiving plaatsvindt van publieke naar private financiering.

Ook gaat het bekostigingsmodel veranderen. Ongeveer 7 procent van de bekostiging wordt verdeeld op basis van prestatieafspraken met individuele hogescholen en universiteiten. In 2012 is hiermee een bedrag gemoeid van 80 miljoen euro, oplopend tot 260 miljoen in 2015. Daarnaast wordt 50 miljoen selectief toegewezen op basis van zwaartepuntvorming en profilering.

Andere relevante maatregelen van het kabinet zijn:

- Het budget van de technologiestichting STW wordt met 10 miljoen verruimd;

- In 2012 wordt door NWO al 70 miljoen voor de topsectoren gereserveerd;
- Er komen *centres of expertise* in het hbo.

Middelbaar beroepsonderwijs

In het regeerakkoord zijn extra middelen voor het mbo beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn onder meer bedoeld voor de kwaliteitsverbetering in het mbo en het versterken van centrale en uniforme toetsing.

Tegelijkertijd wordt ook bezuinigd door het verkorten van de opleidingsduur van mbo niveau 4 van vier naar drie jaar, het vereenvoudigen van de kwalificatiestructuur en het invoeren van een leeftijdsgrens; 30+ studenten krijgen vanaf 2013 slechts twee jaar bekostigd voor de beroepsbegeleidende leerweg (bbl). Het kabinet bezuinigt ook op de Kenniscentra, maar dat gaat geleidelijk tot 5 miljoen euro in 2016.

Het mbo-actieplan *Focus op Vakmanschap 2011–2015* geeft weer welke doelen het kabinet de komende jaren in het mbo wil bereiken.

Voor studenten van 30 jaar en ouder komt er een arrangement dat is toegespitst op de doelgroep. Het is alleen bedoeld voor studenten die de bbl-opleiding volgen. Aangenomen mag worden dat studenten die reeds (werk)ervaring hebben, sneller door de lesstof kunnen. De opleidingen kunnen daardoor in duur worden beperkt zonder dat dit ten koste gaat van beroepsgerichte vakken. De 30- plusstudenten zijn wel verplicht om aan alle eisen van het kwalificatiedossier te voldoen, behalve die van het onderdeel burgerschap. Het diploma dat zij behalen is een volwaardig mbo-diploma. Verder komen er landelijke, sectorale afspraken tussen sociale partners en mbo-instellingen over het onderwijscurriculum voor studenten ouder dan 30 jaar en over de wijze waarop eerder verworven competenties worden erkend.

Sectorplan mbo-hbo techniek 2011-2016

Het kabinet trekt geld uit voor het sectorplan mbo-techniek en het sectorplan hbo-techniek. Hiermee worden drie centers of expertise in het hbo en zes centra voor innovatief vakmanschap in het mbo opgericht. Deze centra, die met co-financiering van bedrijven tot stand komen, zijn gericht op toponderwijs, toponderzoek en innovaties in het bedrijfsleven. Voor de centra voor innovatief vakmanschap mbo is de komende drie jaar 4 miljoen euro vanuit de Onderwijsbegroting beschikbaar.

Veiligheid & Justitie

Gezamenlijke aanpak criminaliteit

Het ministerie Veiligheid & Justitie heeft ambitieuze doelstellingen om criminaliteit, overlast en onveiligheid te voorkomen en aan te pakken. Daarbij wordt benadrukt dat dit alleen kan in samenwerking; zowel met burgers als met het bedrijfsleven.

Op voorwaarde dat voor de uitvoering ervan voldoende middelen ter beschikking staan en resultaten en opgebouwde expertise worden geborgd, kan deze samenwerking slagen. MKB-Nederland en VNO-NCW zijn blij dat in de beleidsagenda de uitrol van extra projecten Keurmerk Veilig Ondernemen is opgenomen.

Veiligheid kleine bedrijven

De regeling Veiligheid Kleine Bedrijven (VKB) wordt volgend jaar verlengd. Dat is goed nieuws, want de continuïteit van deze regeling stond onder grote druk. Kleine ondernemers kunnen met de VKB een bijdrage krijgen om een veiligheidsscan te laten en eventuele maatregelen te nemen. Het gaat om een relatief lage investering die veel schade en criminele feiten voorkomt.

Collectieve afhandeling massaschades

In de begroting wordt gemeld dat de aanpassing van de Wet collectieve afwikkeling massaschades (WCAM) de schadeafwikkeling goedkoper zal maken en ook in faillissementssituaties een oplossing zou kunnen bieden. Het gerechtshof in Amsterdam kan volgens de voorstellen een overeenkomst die curator en claimanten sluiten over de afwikkeling van een massaschade, verbindend verklaren voor de gehele groep schuldeisers waardoor niet elke vordering individueel hoeft te worden vastgesteld.

De opt out bepaling van de WCAM, waarop een schuldeiser die het niet eens is met de schikking zich kan beroepen, blijft mogelijk.

Incassokosten

De hoogte van buitengerechtelijke incassokosten wordt bij wet vastgelegd met daarbij een Algemene Maatregel van Bestuur met een concrete staffel die in 2012 in werking zal treden. De leden van MKB-Nederland en VNO-NCW kunnen zowel debiteur als crediteur zijn. Wat de ondernemersorganisaties opvalt in de voorstellen, is dat aan de debiteur meer rechten wordt verleend dan aan de crediteur die daar geleverde goederen of diensten tegenover heeft gezet.

Al eerder hebben MKB-Nederland en VNO-NCW aangegeven dat het uitgangsbetrag van 40 euro bij kleine vorderingen te laag zal zijn om de werkelijke kosten te dekken. Zij bepleiten daarom dat de discussie wordt gevoerd aan de hand van inzicht in de werkelijke kosten. Dit is ook in het belang van het doel van het wetvoorstel, dat immers beoogt te beschermen tegen onredelijke incassokosten. Inzicht in de incassokosten onder de huidige regelgeving, in het bijzonder in eventuele exorbitante incassokosten, is daarvoor noodzakelijk.

Griffierechten

De begroting van V&J maakt melding van een reële daling van de netto uitgaven door onder meer de voorgestelde verhoging van de griffierechten. In het regeerakkoord is opgenomen dat de rechtspraak op civiel en bestuursrechtelijk terrein vanaf 2013 zo veel mogelijk zal worden bekostigd door degenen die daar gebruik van maken. Daartoe worden de griffierechten volgens de wens van het kabinet met ingang van juli 2012 fors verhoogd.

Het wetsvoorstel houdt een forse lastenverzwaring in voor burgers, bedrijven, overheidsorganen en curatoren in faillissementszaken. Met de huidige voorstellen wordt de gang naar de rechter over het algemeen minder toegankelijk en wordt de drempel om te procederen tegen overheidsbeslissingen onwenselijk verhoogd met ruim 35 procent..

Auteursrecht

De staatssecretaris is voornemens in 2012 een aantal dit jaar gepresenteerde speerpunten uit te werken en waar nodig in wetten om te zetten. Het gaat om het vergroten van het vertrouwen in auteursrechtorganisaties door versterking van de toezichtstructuren, het verbeteren van de contractuele positie van de auteurs, instrumenten voor handhaving op internet, afbouw van de thuis kopieregeling en steun voor Europese initiatieven op het terrein van grensoverschrijdende, pan-Europese licenties waardoor een bedrijf in de hele EU kan opereren. Ook zal in Europees verband worden gestreefd naar introductie van een zogeheten *fair use* exceptie.

Sociale zaken & werkgelegenheid

AOW en pensioenen

Het kabinet stelt opnieuw vast dat maatregelen nodig zijn om het systeem van AOW en pensioenen betaalbaar en solide te houden. Daarbij horen verhoging van de AOW- en pensioenleeftijd naar 66 en later 67 jaar en vervolgens op basis van de ontwikkeling van de

levensverwachting. Dit een uitvloeisel van het pensioenakkoord dat tussen sociale partners is gesloten in 2010 en de uitwerking daarvan.

Naast automatische aanpassing van de AOW- en pensioenleeftijd aan de levensverwachting is in het pensioenakkoord premiestabilisatie afgesproken. De Tweede Kamer heeft op voorstel van het kabinet ingestemd met de uitwerking van het pensioenakkoord en de benodigde wetgeving. Het betreft de aanpassing van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting: in 2020 naar 66 jaar en in 2025 naar 67 jaar. De AOW-uitkering kan flexibel worden opgenomen en de AOW wordt verhoogd met 0,6 procent per jaar met ingang van 2013.

Daarnaast heeft de Tweede Kamer ingestemd met aanpassing van het fiscale Witteveenkader met ingang van 2013 voor verhoging van de pensioenleeftijd naar 66 jaar en naar 67 jaar in 2015 en verdere koppeling aan de stijgende levensverwachting. Tot slot moeten de Pensioenwet en het Financieel Toetsingskader aangepast worden voor invoering van een nieuw voorwaardelijk pensioencontract gebaseerd op automatische aanpassing van rechten afhankelijk van de financiële positie van een fonds. Maandag 19 september vindt de finale besluitvorming plaats bij de FNV.

Met het oog op instemming van de FNV zijn op enkele punten nadere afspraken en verduidelijking van de eerder gemaakte afspraken gemaakt. Het gaat om maatregelen voor vervroegd uittreden van mensen met lage inkomens ('zware beroepen'), waarborgen voor een 'generatieproof' nieuw pensioencontract en verduidelijking van de afspraken over risicodeling tussen werkgevers en werknemers oftewel verduidelijking van de afspraken over premiestabilisatie en bijstortverplichtingen.

Vitaliteitspakket duurzame inzetbaarheid

In de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is een nadere uitwerking gegeven van het vitaliteitspakket, waarvan de contouren eerder al waren geschetst. Het vitaliteitspakket, dat in 2013 zal ingaan, speelt deels in op de aanbevelingen vanuit de Beleidsagenda 2020 (participatie en inzetbaarheid) van de Stichting van de Arbeid. Daarnaast worden voornemens vanuit het coalitieakkoord geconcretiseerd (zoals ten aanzien van levensloop/spaarloon/vitaliteitsregeling) en ingespeeld op aangenomen moties in de Tweede Kamer (ten aanzien van intersectorale mobiliteit en individueel budget).

- Om het doorwerken tot aan de pensioengerechtigde leeftijd te bevorderen komt er een werkbonus voor werknemers vanaf 61 jaar. Deze vervangt de extra arbeidskorting ouderen en de doorwerkbonus.
- Om de mobiliteit van oudere werknemers te bevorderen komt er een bonus (gedurende drie jaar) voor werkgevers die 55-plussers in dienst nemen. Van een dubbele mobiliteitsbonus is sprake bij het in dienst nemen van een uitkeringsgerechtigde 50-plusser.
- Om de loopbaan te faciliteren komt er een (vitaliteits)spaarregeling. Het spaartegoed (max. 20.000 euro) is vrij besteedbaar en er mag jaarlijks maximaal 5.000 euro gespaard worden. De omkeerregeling is van toepassing.
- Om intersectorale scholing te stimuleren en overstijgende baan-baan mobiliteit daarmee te bevorderen, wil het kabinet via een regeling een deel van deze extra kosten compenseren. Verder wil het kabinet dat individuele werknemers een, bij cao geregeld, trekkingsrecht moeten krijgen van een Van Werk Naar Werk (VWNW)-budget in geval van (dreigend) ontslag. Ook hierbij wil het kabinet een deel van de extra kosten voor werkgevers compenseren. Daarnaast wordt de drempel voor de scholingsaftrek van werknemers verlaagd.

- Het spaarloon wordt per 1 januari aanstaande afgeschaft (het budget voor 2012 wordt eenmalig gebruikt voor de verlaging van de overdrachtsbelasting en in 2013 weer toegevoegd aan het vitaliteitspakket). Gelet op de introductie van de vitaliteitsregeling komt er een overgangsregeling voor de levensloop (*). Voor mensen die meer dan 3000 euro gespaard hebben in de levensloopregeling blijft de regeling volledig behouden.

Met het totale vitaliteitspakket is ruim 2,5 miljard euro gemoeid en vindt budgetneutrale herschikking plaats.

Wet Werken naar Vermogen en aanscherping Bijstand

Per 2013 gaat de Wet Werken naar Vermogen in voor alle mensen met arbeidsvermogen die nu nog gebruikmaken van de bijstand, de Wajong of de sociale werkvoorziening. De nieuwe wet levert een besparing op, die op de lange termijn oploopt tot circa 2 miljard euro per jaar. 2012 staat in het teken van alle voorbereidingen om de invoering goed te laten verlopen, zowel in wet- en regelgeving als in het op weg helpen van gemeenten, die de nieuwe wet gaan uitvoeren. Naast de wet blijven twee vangnetten bestaan. Mensen die alleen 'beschut' kunnen werken, zullen ook na 1 januari 2013 gebruik kunnen blijven maken van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Jonggehandicapten die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, kunnen aanspraak blijven maken op de Wajong. Mensen die al in de Wsw of de Wajong zitten, behouden de toegang tot die regelingen. Gemeenten krijgen, net als nu bij de Wet werk en bijstand (Wwb) en de Wsw, het voortouw bij de uitvoering van de Wet Werken naar Vermogen.

Alleenstaande ouders krijgen geen generieke ontheffing meer van de sollicitatieplicht. Om werken te stimuleren, mogen alleenstaande ouders wel meer bijverdienen, zonder dat de uitkering wordt gekort. De dubbele heffingskorting wordt ook in het referentiuminimumloon afgebouwd om te voorkomen dat de bijstand hoger wordt dan het wettelijk minimumloon. Het kabinet heeft een wetsvoorstel aan de Tweede Kamer aangeboden om de Wet werk en bijstand langs die lijn aan te scherpen.

MKB-Nederland en VNO-NCW steunen de richting die het kabinet inslaat met de Wet Werken Naar Vermogen. Wel zal een aantal randvoorwaarden moeten worden voldaan: het moet werkgevers ook mogelijk worden gemaakt om deze mensen werk te bieden. Het moet volstrekt helder zijn wat zij kunnen en de risico's voor werkgevers moeten zo veel mogelijk worden beperkt. De ondernemersorganisaties zijn kritisch op de uitvoering door gemeenten. Regionale samenwerking is een absolute voorwaarde.

Ziektewet/Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA)

- Het kabinet wil het langdurig ziekteverzuim en de WIA-instroom van vangnetters (mensen zonder vast arbeidscontract) terugdringen en heeft daarom een pakket aan maatregelen in voorbereiding. Dit pakket stimuleert de vangnetters, de (ex-)werkgevers en de uitvoerders meer om langdurig verzuim en instroom in de WIA te voorkomen. De beoogde invoeringsdatum van dit pakket aan maatregelen is 1 januari 2013. Het voornemen is om per 1 januari 2014 differentiatie in de financiering van het vangnet ZW en de WGA in te voeren.
- Voorts wil het kabinet per 1 januari 2013 voor uitzendbureaus een loondoorbetalingsperiode van twee weken invoeren bij ziekte van een uitzendkracht. Ook wil het de loongerelateerde periode in de ZW beperken conform de arbeidsverledeneis, zoals deze ook geldt voor de loongerelateerde WGA-uitkering. Bovendien is het voornemen om vanaf 2013 de keuring op algemeen geaccepteerde

arbeid, die momenteel bij de WIA-poort plaatsvindt, te vervroegen.

- Een wetsvoorstel waarin de genoemde plannen nader worden uitgewerkt is in voorbereiding. Dit wetsvoorstel zal naar verwachting voor het eind van dit jaar worden ingediend.

MKB-Nederland en VNO-NCW hebben grote bezwaren tegen deze maatregelen. Ze zijn niet gebaseerd op een goede analyse van het probleem, ze maken flexibele arbeid minder aantrekkelijk voor werkgevers en het beoogde effect zal waarschijnlijk niet worden bereikt.

WGA-populatie

In 2012 zal onderzoek worden verricht naar de hybride uitvoering (door UWV en private verzekeraars) van de Wet Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en de omvangrijke groep volledig WGA-gerechtigden.

Premies werknemersverzekeringen

premie	Fonds	uitgaven	2011	2012
AOW	Ouderdomsfonds	AOW	17,90 %	17,90 %
Anw	Nabestaandenfonds	Anw	1,10 %	1,10 %
Sfn	Sectorfondsen (gemiddelde premie)	WW, ZW, WGA	1,90 %	2,25 %
AWF	Algemeen Werkloosheidsfonds	WW, ZW, re-integratie	4,20 %	4,50 %
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds	WW, ZW, re-integratie	0,00 %	0,00 %
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid	ZW, WAZO, WGA overheid	0,78 %	0,78 %
Sfn/Ufo	Uniforme opslag kinderopvang	Kinderopvang	0,34 %	0,50 %
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds	WAO, WIA, WAZ, WAZO	5,10 %	5,05 %
Whk	Werkhervattingskas (rekenpremie)	WGA	0,62 %	0,55 %

Bron: SZW

Sectorfondsen

De sectorfondspremies voor 2012 worden in oktober 2011 door het UWV vastgesteld, op advies van de verschillende sectoren. Uit de sectorfondsen wordt het eerste halfjaar van een WW-uitkering gefinancierd. De in de tabel weergegeven premie is een gemiddelde. In werkelijkheid verschilt de premie per sector. Voor 2012 wordt bij de vaststelling van de sectorpremies teruggekeerd naar de systematiek rond lastenplafonds die tot en met 2008 gold. In 2009, 2010 en 2011 zijn de lastenplafonds op een lager niveau vastgesteld, waardoor conjunctuurgevoelige sectoren met een kleinere premiestijging zijn geconfronteerd. Wel is voor 2012 de termijn voor het inlopen van vermogenstekorten verlengd van drie naar vijf jaar. Dit heeft tot een demping van de premiestijging met 0,08 procentpunt geleid. De gemiddelde premie stijgt hierdoor tot (naar verwachting) 2,25 procent.

Algemeen Werkloosheidsfonds

De AWf-werkgeverspremie wordt voorlopig vastgesteld op 4,50 procent; 0,30 procentpunt hoger dan in 2011. De verhoging komt voort uit het afschaffen van het spaarloon. Door het vervallen van de werkgeversheffing ontstaat een lastenverlichting; die wordt met de AWf-verhoging geneutraliseerd. De werknemerspremie is met ingang van 2009 verlaagd tot 0 procent. De AWf-premie wordt geheven vanaf een franchise op ongeveer minimumloonniveau tot het maximumdagloon en wordt geïnd door de Belastingdienst. De hoogte van de AWf-premie is nog onder voorbehoud van vaststelling van de sectorfondspremies. Als het UWV voor 2011 een andere (gemiddelde) sectorfondspremie vaststelt dan nu wordt verwacht, dan kan de AWf-werkgeverspremie worden aangepast binnen een lastenneutraal kader.

Arbeidsongeschiktheidsfonds

De Aof-premie is (voorlopig) vastgesteld op 5,05 procent, een verlaging van 0,05 procentpunt ten opzichte van 2011. De verlaging is bedoeld om lastenverzwaringen op andere werkgeversterreinen te compenseren. De definitieve vaststelling van de Aof-premie vindt plaats in oktober.

Werkhervattingskas

De premie voor de Werkhervattingskas, waaruit de uitkeringen voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) worden betaald, wordt vastgesteld door het UWV. Een eerste inschatting duidt op een rekenpremie van 0,55 procent in 2012.

De minimumpremie WGA voor grote werkgevers stijgt in 2012 naar 0,13 procent (0,07 procent in 2011). Met deze wijziging wordt beoogd een meer reële minimumpremie in te voeren voor grote werkgevers. De aanpassing van de minimumpremie leidt macro niet tot lastenverzwaring. De wijzigingen werken zodanig door in de mate van premiedifferentiatie dat de premieopbrengst niet verandert. De verhoging van de minimumpremie leidt tot verlaging van de premies voor werkgevers die tussen gemiddelde en maximum inzitten en tot een kleine verhoging van de premies voor werkgevers die tussen minimum en gemiddelde zitten. Het besluit is niet van toepassing op werkgevers die eigenrisicodragers zijn omdat zij geen publieke premie betalen voor de WGA. De gemiddelde publieke premie WGA bedraagt 0,53 procent in 2012.

Werkgeversbijdrage kinderopvang

De premieopslag kinderopvang (opslag op de premie voor het sectorfonds) wordt in 2012 verhoogd van 0,34 naar 0,50 procent. Het oorspronkelijke opslagpercentage was nog gebaseerd op circa 1/3 van de kosten van kinderopvang in 2007. Aangezien de totale kosten van kinderopvang vervolgens fors zijn gestegen, maar het opslagpercentage gelijk is gebleven, betalen werkgevers inmiddels circa 21% van de kosten. Om aan het uitgangspunt van tripartiete financiering tegemoet te komen, heeft het kabinet besloten om de premieopslag te verhogen. Met deze verhoging dragen werkgevers vanaf 2012 1/3 deel van de kosten van kinderopvang. De verplichte werkgeversbijdrage kinderopvang wordt door werkgevers in de marktsector betaald door middel van een opslag op de sectorfondspremie.

Premie Zorgverzekeringswet

De werkgeversbijdrage voor de Zorgverzekeringswet is 7,1 procent in 2012.

Kinderopvang

De uitgaven aan kinderopvang worden in 2012 verminderd. Ouders gaan meer betalen en de overheidsbijdrage wordt gekoppeld aan het aantal gewerkte uren. De totale korting bedraagt 420 miljoen euro, waarvan 310 miljoen al voorzien was in de begroting 2011 en 110 miljoen is afgesproken in het regeerakkoord. Met de aangekondigde bezuinigingsmaatregelen komen de geraamde uitgaven aan kinderopvangtoeslag in 2015 uit op circa 2,9 miljard. Dit is nog steeds circa drie keer zoveel als in 2005. De specifieke maatregelen zijn al langer bekend.

Kindregelingen

Het kabinet wil de kosten van de kindregelingen beperken van 10 miljard euro per jaar tot circa 9 miljard in 2015 (niveau van 2008). Het kabinet heeft twee aanvullende doelstellingen met de bezuinigingen: bevorderen van de arbeidsparticipatie en vereenvoudiging van de regelingen. Ook hier zijn de specifieke maatregelen al langer bekend.

Bezuinigingen SZW

SZW als departement en de uitvoeringsorganisaties UWV en SVB leveren een forse bijdrage aan de noodzakelijke ombuigingen. In totaal gaat het om 288 miljoen euro aan besparingen op de personele en materiële budgetten in 2015. Deze bezuiniging, die bovenop de taakstellingen van het vorige kabinet komt, is naar omvang van de organisatie verdeeld over het departement (41 miljoen), UWV (221 miljoen) en SVB (26 miljoen). UWV krijgt daarnaast ook te maken met forse beleidsmatige taakstellingen, zoals het verdwijnen van het re-integratiebudget WW en een besparing van 100 miljoen euro op bemiddeling.

Re-integratiemiddelen

Werkzoekenden worden zelf meer verantwoordelijk voor hun re-integratie. Het re-integratiebudget van gemeenten wordt in 2012 conform het regeerakkoord met 400 miljoen euro verlaagd en dat van UWV met 100 miljoen (zie eerder). Dit komt bovenop de korting van in totaal 190 miljoen euro die al in de begroting 2011 was voorzien. De inzet van re-integratiemiddelen dient selectief en vraaggericht te gebeuren.

Nieuwe dienstverlening UWV Werkbedrijf

Het UWV zal de fysieke dienstverlening terugbrengen van honderd naar dertig regionale werkpleinen. Daarbij zal de nadruk meer komen te liggen op het optimaal benutten van de eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden van zowel burgers als bedrijven. Ook wordt maximaal gebruik gemaakt van de inzet van dienstverlening uit de markt, zoals uitzendbureaus. De openbare, kostenloze arbeidsvoorzieningsdienst blijft in stand, met voor iedereen in elk geval toegankelijke elektronische dienstverlening.

Arbeidsmigratie

Arbeidsmigranten uit de Midden- en Oost-Europese landen (MOE-landen) hebben de afgelopen jaren hun bijdrage aan de Nederlandse economie bewezen. Zij werken vaak in sectoren waar bedrijven vacatures moeilijk kunnen vervullen. Gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, zullen arbeidsmigranten voor bepaalde sectoren ook in de toekomst deze toegevoegde waarde blijven houden. Tegelijkertijd ontvangen in Nederland anderhalf miljoen mensen een uitkering van wie er ongeveer een half miljoen kunnen werken.

Zowel in de WW als de bijstand moet de uitkering worden ingetrokken als mensen niet voluit meewerken om weer aan de slag te komen. Bijvoorbeeld als ze aangeboden werk weigeren, niet actief zoeken naar werk of zich niet inspannen om belemmeringen voor het vinden van werk weg te nemen. Het kabinet beziet nadere wet- en regelgeving op dit vlak.

UWV en gemeenten moeten meer dan het geval was inzetten op het toeleiden van werklozen naar functies waarvoor in het verleden nog een tewerkstellingsvergunning werd aangevraagd. Van werkgevers vraagt het kabinet meer inspanningen om hun vacatures vanuit het bestaande arbeidsaanbod in Nederland te vervullen. Deze gezamenlijke inspanningen moeten het mogelijk maken dat het beroep op arbeidsmigranten terugloopt, omdat meer mensen aan de slag komen die nu nog met een uitkering langs de kant staan. Nederland heeft en houdt daarnaast behoefte aan hooggekwalificeerde en gespecialiseerde arbeidsmigranten – ook van buiten de EU – omdat die onmiskenbaar een bijdrage leveren aan onze kenniseconomie. Het kabinet behoudt daarom de bestaande laagdrempelige kennismigrantenregeling voor dit type migranten, die uitgaat van de vraag van bedrijven en kennisinstellingen. Wel neemt het kabinet maatregelen om de regeling beter te kunnen controleren op misbruik en fraude.

MKB-Nederland en VNO-NCW hebben er begrip voor dat het kabinet zich inzet om zoveel mogelijk mensen uit de WW en de bijstand aan het werk te krijgen. Zij zijn echter van mening dat als bedrijven niet aan geschikt personeel kunnen komen, het mogelijk moet zijn om ook in 2012 daarvoor Bulgaren en Roemenen in te zetten.

Arbeidsomstandighedenbeleid

De minister van SZW gaat uit van een stabiel ziekteverzuimpercentage, dat schommelt tussen 4,3 en 4,6 procent. Het aantal arbeidsongevallen beweegt zich rond de 3,2 procent per jaar. Met het Actieplan Arbeidsveiligheid wordt ingezet op verlaging hiervan.

Verdergaande aanpassing Arbeidsomstandighedenbeleid

De grotere verantwoordelijkheid die werknemers en werkgevers hebben gekregen in de Arbeidsomstandighedenwet van 2007 zal worden voortgezet;

- De inzetbaarheid en productiviteit van werkenden moet verder worden vergroot door middel van investeringen in gezondheid, scholing en mobiliteit;
- Omdat de werknemer in staat moet zijn fysiek en psychisch langer door te werken, wordt ingezet op het verminderen van de fysieke en psychische belasting en het versterken van de gezondheid;
- De administratieve lasten zullen vanaf 2012 jaarlijks met 5 procent worden verminderd.

Arbeidsinspectie

- Per 1 januari 2012 zullende Arbeidsinspectie (AI), de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) en de Inspectie Werk en Inkomen (IWI) tot één inspectie integreren. De inspectielast zal daardoor afnemen;
- De AI gaat selectiever onderzoek doen naar ingediende klachten of tips over arbeidsomstandigheden en naar de gemelde ongevallen;
- De AI zal het aantal prioritairere sectoren, waar op initiatief van de AI onderzoek wordt gedaan, terugbrengen: de AI zal minder zaken per jaar uitvoeren;
- De AI zal in de publieke sector door middel van voorlichting en inspecties inzetten op terugdringing van agressie en geweld.

Infrastructuur & Milieu

Het beleid van het ministerie van Infrastructuur & Milieu is gericht op minder regels en meer verantwoordelijkheid buiten de rijksoverheid, met minder bureaucratie en meer ruimte voor duurzame bedrijvigheid als gevolg. De vereenvoudiging van het omgevingsrecht in 2012 is een belangrijk voorbeeld, dat jaarlijks 650 miljoen euro aan kosten scheelt. Het kabinet gelooft in de kracht van het bedrijfsleven om vooruit te komen in het milieu- en klimaatdossier. In de praktijk zien we honderden duurzame initiatieven opkomen waaruit blijkt dat bedrijven hun eigen verantwoordelijkheid echt nemen. Het is goed dat het kabinet deze ontwikkeling ondersteunt in plaats van deze van bovenaf te willen sturen. MKB-Nederland en VNO-NCW zijn ook blij met de keuze voor deskundig toezicht in de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) op basis van vertrouwen. Zo kunnen door de inzet van systeemtoezicht en handavingsconvenanten goed presterende bedrijven rekenen op een lagere frequentie van inspecties, terwijl de focus wordt gericht op de minder presterende bedrijven. Ten slotte kiest het kabinet voor een pragmatische aanpak die haalbaar en betaalbaar aansluit bij Europese en mondiale afspraken, zoals de groene groeistrategie van de OESO.

Omgevingswet

In het kader van de vereenvoudiging van het omgevingsrecht werkt het kabinet aan een Omgevingswet met als algemeen uitgangspunt dat de bestuurlijke afwegingsruimte wordt vergroot en dat geen nationale koppen worden toegevoegd aan Europese regels. Door het schrappen van veel regels kan dat bedrijven, burgers en overheden jaarlijks zo'n 650 miljoen euro schelen.

Permanent maken Crisis- en Herstelwet

In 2012 komt het kabinet met voorstellen voor bundeling en vereenvoudiging van de wet- en regelgeving. Ook maakt het kabinet de Crisis- en Herstelwet permanent. Dat moet leiden tot een versnelling van procedures.

Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's)

De vorming van een landsdekkend stelsel van Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) zal eind 2012 worden afgerond. In deze RUD's worden capaciteit en kennis gebundeld op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Regionaal maatwerk en daarmee aanpassing aan de economische structuur van iedere provincie wordt mogelijk.

Nieuwe Inspectie Leefomgeving en Transport

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) volgt per 1 januari 2012 de Inspectie voor Verkeer en Waterstaat en de VROM-Inspectie op. Uitgangspunt wordt het principe 'vertrouwen, tenzij'. Door het afsluiten van convenanten met goed en veilig opererende bedrijven, krijgt de inspectie ruimte om meer werk te maken van het controleren van slecht en onveilig opererende bedrijven. Ook toezicht op afstand – met digitale hulpmiddelen – gaat tot het moderne toezichtinstrumentarium behoren. Toezicht zal steeds meer op basis van vertrouwen worden ingericht, onder meer door in te zetten op systeemtoezicht en door handavingsconvenanten te sluiten met bedrijven en brancheorganisaties. Voorkomen moet worden dat toezicht en handhaving te ver van het bedrijf af komt te staan.

Green Growth Deal

Bij alle beslissingen over ruimte, infrastructuur, mobiliteit en waterbeheer zoekt het kabinet volgens MKB-Nederland en VNO-NCW terecht naar een goede balans met de leefbaarheid van Nederland. Schone lucht, water en bodem zijn immers een voorwaarde voor onze gezondheid en leefomgeving. Het kabinet gelooft in de kracht van het bedrijfsleven om vooruit te komen in het milieu- en klimaatdossier. Bedrijven nemen de verantwoordelijkheid om met duurzame oplossingen te komen. Het kabinet wil deze ontwikkeling ondersteunen. Niet door ingewikkelde regels te bedenken, maar met een pragmatische aanpak waarin ook de haalbaarheid en betaalbaarheid centraal staan. Als de overheid zich terughoudend opstelt en zorgt voor continuïteit van beleid en een gelijk speelveld, dan nemen bedrijven de handschoen op om te investeren in duurzame ontwikkelingen. Het bedrijfsleven is dan ook een belangrijke partner bij het uitvoeren van de Duurzaamheidsagenda. In de zogenoemde Green Growth Deal zullen kabinet en bedrijfsleven hun samenwerking binnenkort gaan vastleggen.

Rio+20

In juni 2012 vindt in Rio de Janeiro een wereldtop over duurzame ontwikkeling plaats. De conferentie richt zich op de groene economie in de context van duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding alsmede op het institutionele raamwerk voor duurzame ontwikkeling. Nederland is leider van de Europese delegatie op het terrein van de groene economie. De inzet is onder meer gericht op het verduurzamen van handelsketens en de financiering van ecologische innovaties, waarbij samenwerking wordt gezocht met financiële instellingen. Naar verwachting zal tijdens Rio+20 een aantal publiek- private partnerschappen worden afgesloten. Dit sluit aan bij passages in het regeerakkoord waarin het belang van samenwerking tussen de overheid en het bedrijfsleven wordt benadrukt en wordt ingezet op verduurzaming van de economie.

Duurzaam produceren

Het kabinet legt het accent de komende tijd op het efficiënt gebruik van grondstoffen. Dit is van belang om minder afhankelijk te worden van de import van grondstoffen van buiten Europa.

Het Nederlandse afvalbeleid wordt zodanig aangepast dat hergebruik wordt gemaximaliseerd.

Verpakkingenbelasting

De verpakkingenbelasting wordt per 1 januari 2013 afgeschaft, evenals de vulling van het Afvalfonds. Met de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de rijksoverheid moet er overeenstemming komen over een alternatief voor het Afvalfonds. Als dat niet lukt, dan kan het kabinet het afschaffen van de verpakkingenbelasting en de sluiting van het Afvalfonds heroverwegen.

Duurzaam inkopen

De systematiek van duurzaam inkopen wordt aangepast conform het advies van MKB-Nederland en VNO-NCW.

Energie

De Prinsjesdagstukken bevatten geen nieuws ten opzichte van het onlangs uitgebrachte Energierapport.

Water

Waterschappen dragen meer bij aan de financiering van primaire keringen (verschuiving financiering van rijk naar waterschappen). Het Rijk moet in de gaten houden dat er geen onevenwichtige verschuiving van lokale lasten van de ene sector naar de andere plaatsvindt. Waterveiligheid en Deltaprogramma blijven op hetzelfde peil.

Veiligheid transport

De overheid investeert de komende jaren 3,7 miljoen euro in veilig vervoer van gevaarlijke stoffen. Dat is minder dan voorgaande jaren, maar genoeg, want veel 'onveilige situaties' zijn gesaneerd.

Luchtkwaliteit

In 2012 investeert het kabinet 39 miljoen euro in de verbetering van de luchtkwaliteit. Het kabinet verklaart in de Miljoenennota dat er geen Nederlandse kop op de Industrial Emissions Directive gezet zal worden.

Ruimtelijke ordening

De ontwerp-Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte beoogt meer samenhang tussen ruimtelijk beleid en infrastructuurbeleid. De visie benoemt onderwerpen van nationaal belang waarvoor het rijk verantwoordelijk is en maakt het mogelijk vaker taken aan decentrale overheden te delegeren.

MKB-Nederland en VNO-NCW beoordelen deze uitgangspunten positief. De verbetering van de bereikbaarheid blijft echter zorgen blijft baren. Zo is er te weinig aandacht voor het belang van publiek-private samenwerking (PPS), moet de provincie meer mogelijkheden krijgen zijn verantwoordelijkheid te nemen als regisseur op het gebied van ruimtelijke ordening en mag de zogenoemde 'ladder voor stedelijke ontwikkeling', die een zorgvuldig ruimtegebruik beoogt, geen alibi worden om de besluitvorming te vertragen of noodzakelijke ontwikkelingen te blokkeren.

Wet natuur

De nieuwe wet Natuur van het ministerie van EL&I vervangt de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en de Boswet. Daarmee wil het kabinet meer samenhang bewerkstelligen, Nederlandse koppen op EU-regelgeving afschaffen en de vergunningsplicht versoberen en beperken.

MKB-Nederland en VNO-NCW ondersteunen deze lijn. Wel is goede afstemming met het project één omgevingswet noodzakelijk, wat moet leiden tot het opgaan in een Omgevingswet.

Internationaal ondernemen

De begrotingen van de ministeries van Buitenlandse Zaken en EL&I slaan een pro-Europese toon aan en onderstrepen dat een open houding naar de wereld cruciaal is voor de Nederlandse economie. MKB-Nederland en VNO-NCW steunen die houding: het Nederlandse bedrijfsleven verdient zijn geld voor het grootste deel in het buitenland. Steun aan de euro en bevordering van het internationale concurrentievermogen van het bedrijfsleven zijn, juist nu de mondiale economie in zwaar weer zit, van groot belang.

Exportsubsidies

De meeste regeringsvoornemens rond internationaal ondernemen zijn de afgelopen maanden al door het kabinet naar buiten gebracht. Er wordt gesneden in de exportsubsidies, waardoor programma's als CPA (subsidie voor handelsmissies en beursdeelname) en 2g@there (internationaal positioneren van sterke clusters) in hun huidige vorm verdwijnen. Tegelijkertijd komen er ook nieuwe instrumenten, zoals de Transitiefaciliteit om de economische banden te versterken met een aantal opkomende economieën. Vanaf 2014 is daarvoor 15 miljoen euro beschikbaar.

De ondernemersorganisaties zien kansen voor de private exportbevordering: daar waar de overheid terugtreedt, ontstaat ruimte voor privaat initiatief. Handelsbevorderende organisaties en brancheverenigingen kunnen goed zelf diensten aanbieden op het gebied van internationaal ondernemen, zoals exportmissies en advisering. Het is belangrijk dat het private initiatief hiervoor de ruimte krijgt en niet oneigenlijk wordt beconcurrereerd door de overheid.

Ambassades en ontwikkelingssamenwerking

MKB-Nederland en VNO-NCW juichen de beleidsvoornemens toe om ambassades beter toe te rusten om de economische belangen te behartigen. Dat moet niet alleen op verre markten gebeuren, maar ook in de voor het mkb belangrijke EU-landen.

Ook het nieuwe ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, dat zich kenmerkt door een sterkere betrokkenheid van het Nederlandse bedrijfsleven, kan rekenen op de steun van de ondernemersorganisaties. Op basis van het recent verschenen SER-advies over ontwikkelingssamenwerking moet de intensivering van de samenwerking met het bedrijfsleven verder vorm en budget krijgen.

Den Haag, 19 september 2011

Aan de inhoud van deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend

---